

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 29 januari 1926 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående förbud i vissa fall mot arbetares användande till målningsarbete, vid vilket nyttjas blyfärg.

Genom en den 11 december 1925 dagtecknad proposition, nr 3, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag angående förbud i vissa fall mot arbetares användande till målningsarbete, vid vilket nyttjas blyfärg.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Denna lag äger tillämpning å allt målningsarbete, som icke är undantaget från tillämpningen av lagen den 29 juni 1912 (nr 206) om arbetarskydd.

Med blyfärg förstås i denna lag blykarbonat (blyvitt) och blyulfat ävensom annat färgämne, vari blykarbonat eller blyulfat ingår.

I fråga om vilka personer, som enligt denna lag äro att anse såsom arbetare och arbetsgivare, gäller vad som finnes stadgat i 2 § i lagen om arbetarskydd.

2 §.

Manlig arbetare under aderton år eller kvinnlig arbetare må ej användas till målningsarbete, vid vilket nyttjas blyfärg.

Till arbete, som avser målning av byggnad invändigt med blyfärg, må icke heller användas manlig arbetare, som fyllt aderton år, under annan förutsättning än att i blyfärgen icke ingår blykarbonat eller blyulfat i sådan myckenhet, att färgen innehåller mera än två procent bly; dock skall detta förbud icke gälla beträffande dekorationsmålning eller målningsarbete, som består i uppdragande av fina linjer eller konturer.

3 §.

Yrkesinspektionens chefsmyndighet äger, efter hörande av vederbörande organisationer av arbetsgivare och arbetare, medgiva, att utan hinder av vad

i 2 § första stycket sägs manlig arbetare under aderton år må, då så erfordras för hans yrkesutbildning, användas till målningsarbete, dock endast där arbetet är av sådan beskaffenhet, att jämlikt denna lag manlig arbetare, som uppnått nämnda ålder, må användas därtill.

I fråga om målningsarbete i byggnad, hörande till järnvägsstation eller industriell anläggning, må, efter hörande av vederbörande organisationer av arbetsgivare och arbetare, yrkesinspektionens chefsmyndighet, då så prövas nödigt, medgiva undantag från det i 2 § andra stycket stadgade förbud.

4 §.

Då blyfärg nyttjas vid målningsarbete, åligger det arbetsgivaren att, till förekommande av ohälsa i följd av arbetet, utöver vad i 5 § i lagen om arbetarskydd sägs, särskilt tillse:

a) att färgämnet endast i form av pasta eller färdigberedd färg handhaves av arbetarna;

b) att vid färgens anbringande medelst sprutning ävensom vid torrslipning eller torrskrapning därav åtgärder till förebyggande av förgiftning äro vidtagna, i den mån sådant är möjligt;

c) att såväl under det arbetet pågår som efter dess slut tvättanordningar, som kunna anses tillfredsställande, finnas tillgängliga för arbetarna;

d) att arbetarna under hela den tid, då arbetet pågår, bära särskilda arbetskläder; samt

e) att nödiga åtgärder äro vidtagna till förhindrande av att arbetarnas under arbetet avlagda kläder förorenas av blyfärg.

Av yrkesinspektionens chefsmyndighet fastställda anvisningar till undvikande av ohälsa som följd av blyfärgs nyttjande vid målningsarbete skola genom arbetsgivarens försorg tilldelas varje arbetare, som av honom sysselsättes med arbete, vid vilket dylik färg nyttjas.

5 §.

Insjuknar måleriarbetare i blyförgiftning eller i sjukdom, som kan misstänkas vara sådan förgiftning, åligger det arbetsgivaren att, så snart han erhållit kännedom om sjukdomsfallet, därom göra skriftlig anmälan till yrkesinspektionens chefsmyndighet. Enahanda anmälningsskyldighet åligger i statens eller kommuns tjänst anställd läkare, som vårdar måleriarbetare under sjukdom, varom nu är sagt.

Formulär till anmälan, som avses i denna paragraf, fastställas av yrkesinspektionens chefsmyndighet efter samråd med medicinalstyrelsen.

6 §.

Då anmälan, varom i 5 § sägs, blivit gjord, så ock eljest, där så finnes nödigt, äger yrkesinspektionens chefsmyndighet hos vederbörande länsstyrelse göra framställning om läkarundersökning av alla eller en del av måleriarbetarna å visst arbetsställe eller hos viss arbetsgivare.

Har sådan framställning skett, skall länsstyrelsen skyndsamt i enlighet därmed förordna om läkarundersökning.

7 §.

Läkare, som verkställer undersökning, varom i 6 § sägs, äger därvid ej mindre föreskriva särskilda villkor för att arbetare, vilken drabbats av blyförgiftning, må användas i arbete, varvid blyfärg nyttjas, eller förbjuda hans användande i sådant arbete än även meddela särskilda regler för dylikt arbetes fortsatta bedrivande å arbetsstället. Angående sålunda lämnade föreskrifter skall skriftligt meddelande tillställas arbetsgivaren.

Arbetsgivare äger påkalla yrkesinspektionens chefsmyndighets prövning av dylik föreskrifts befogenhet men är, intill dess annorlunda kan varda av nämnda myndighet förordnat, skyldig att ställa sig föreskriften till efterrättelse. Ändras eller upphäves föreskriften, skall genom chefsmyndighetens försorg skriftligt meddelande därom tillställas arbetsgivaren.

Över verkställd undersökning skall läkare avgiva rapport till yrkesinspektionens chefsmyndighet.

8 §.

I fråga om vilka läkare, som må förordnas till förrättande av undersökning, som i denna lag avses, ävensom beträffande verkställandet av dylik undersökning och om gottgörelse därför skall i tillämpliga delar gälla vad som rörande läkarbesiktning är stadgat i 35, 36 och 40 §§ i lagen om arbetarskydd.

9 §.

Tillsyn å efterlevnaden av denna lag utövas, under överinseende och ledning av yrkesinspektionens chefsmyndighet, av yrkesinspektionens befattningshavare; och skall därvid i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad som finnes stadgat rörande tillsyn å efterlevnaden av lagen om arbetarskydd.

10 §.

Bryter arbetsgivare mot förbud, som stadgats i 2 §, straffes med böter från och med tio till och med femhundra kronor. Var arbetaren, som användes till ifrågavarande arbete, under aderton år och har förseelsen skett med hans faders eller målsmans vetskap och vilja, vare jämväl fadern eller målsmannen förfallen till böter från och med fem till och med tjugu kronor.

Lag samma vare, där arbetsgivare underlåter att ställa sig till efterrättelse föreskrift, som meddelats med stöd av 7 §.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse, varom i denna paragraf förmäles, fortsätter samma förseelse, skall, när han varder därtill lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits fällas till de böter, som äro bestämda för sådan förseelse.

11 §.

För underlåtenhet att ställa sig till efterrättelse vad i 5 § föreskrives straffes arbetsgivare med böter från och med fem till och med tvåhundra kronor.

Lag samma vare, där arbetsgivare eller hans ställföreträdare åsidosätter honom jämlikt 8 § åliggande skyldighet att ställa sig till efterrättelse vad i 36 § andra stycket i lagen om arbetarskydd finnes för där avsett fall stadgat.

12 §.

Förseelse, varom i denna lag förmäles, skall åtalas vid polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare eller, där sådan ej finnes, vid allmän domstol.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmänna strafflagen.

13 §.

Över beslut av yrkesinspektionens chefsmyndighet eller länsstyrelse i fråga, varom förmäles i denna lag, må klagan föras hos Konungen i vederbörande statsdepartement inom tid, som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd.

14 §.

Beträffande målningsarbete, som bedrivs av staten eller kommun, skall vad i denna lag är stadgat om arbetsgivare gälla arbetsföreståndaren.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1926.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande förslag, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Förevarande lagförslag är föranlett av Sveriges biträdande av ett å den internationella arbetsorganisationens konferens i Genève år 1921 antaget förslag till konvention angående användandet av blyvitt vid målning. Såsom i propositionen erinras hade Kungl. Maj:t vid 1923 års riksdag genom proposition nr 198 anhållit om riksdagens yttrande över bl. a. ifrågavarande konventionsförslag; och hade riksdagen, efter hemställan av andra lagutskottet i dess utlåtande nr 14, förklarat, att riksdagen för sin del icke hade något att erinra mot att konventionsförslaget från svensk sida biträdades. Sedermera har ratifikation av konventionsförslaget skett. Det i nu föreliggande proposition innefattade lagförslaget ansluter sig i huvudsak till konventionens bestämmelser i ämnet. Utskottet har vid granskning av förslaget icke funnit anledning till anmärkning mot detsamma. Utskottet vill emellertid i fråga om 7 § i lagförslaget framhålla, att läkare, som förordnats att verkställa undersökning, varom i 6 § sägs, givetvis bör, före utövande av den i 7 § medgivna rätten att i fall av blyförgiftning meddela särskilda regler för arbetes fortsatta bedrivande å arbetsstället, hava samrått med vederbörande yrkesinspektör. Något nämnvärt dröjsmål med föreskrifternas meddelande torde icke härigenom behöva uppkomma.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 29 januari 1926.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:
från första kammaren: herrar *K. G. Westman*, *Linder**, *Sigfrid Hansson*,
greve *Spens* och *Frändén**, fröken *Hesselgren* samt herr *Luterkort*;
från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar, *Öberg*, *Hagman*, *Magnusson*
i Skövde, *Ödström*, *Johanson* i Stockholm*, *Johansson* i Kälkebo och *Holmström* i
Stockholm.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.